

Semih İdiz

## Suriye’de adım adım iç savaşa doğru

Suriye yavaş yavaş iç savaşa sürükleniyor. Ülkedeki Alevi-Sünni gerginliği de tüm bölgeyi etkileyecek şekilde artıyor. Türk sınırına sadece 12 kilometre uzaklıktaki Cısr-üş Şugur kasabası sakinleri şu anda Esad birliklerinin intikamına hazırlanıyorlar.

Suriye İçişleri Bakanı İbrahim Şaar, yabancı basına izin verilmediği için ayrıntıları tam olarak bilinmese de, bölgede önceki gün 120 kadar güvenlik gücü mensubunun öldürülmesine en sert yanıtı vereceklerini vaat etti.

Müslüman Kardeşler’e karşı 1980 yılında Hama’da girişilen katliamdan nasibini almış olan Cısr-üş Şugur sakinleri bunun ne anlama geldiğini iyi biliyorlar. Türk sınırına yakınlığı nedeniyle Hatay ilimizdeki askeri ve sivil yetkililerimizin de bu nedenle teyakkuz haline geçtiklerini varsayıyoruz.

Sonuçta, bölgeden yaşanacak bir mülteci akımının yanı sıra, çok sayıda yaralı ve sakat insanın Hatay’daki hastanelere yetiştirilmeye çalışacağını tahmin etmek için fazla hayal gücü gerekmiyor. Yaralı Suriyelilerin daha şimdiden bu hastanelere götürüldüklerine dair haberler de zaten geliyor.

Türkiye’nin mültecilerle ilgili Cenevre Sözleşmesi’ne koyduğu “coğrafi sınırlama serhi” nedeniyle, Suriye’den mülteci kabul etme zorunluluğu yok. Ancak işin insani boyutu ve Suriye’nin Türkiye sınırına yakın bölgelerdeki insanların Türkiye ile olan akrabalık bağları düşünüldüğünde, Ankara’nın sınırı kapatmakta zorlanacağı ortada. Bu arada, Başbakan Erdoğan ile Dışişleri Bakanı Davutoğlu’nun Beşar el Esad’a verdikleri nasihatlerin de anlamı kalmadı artık. Davutoğlu Esad’ın son af ilanından duyduğu memnuniyeti dile getirerek Ankara’nın bu konuda etkin olduğunu çağrıştıran ifadeler kullandı. Ancak Suriye’de ayaklananlar pek ikna olmadılar. Gelen haberlere de bakılacak olursa, sözde affın ilan edildiği gün yüzlerce kişi gözaltına alınmış.

Bizce Başbakan Erdoğan İsrail’i seçim malzemesi yapacağına -ki bunu yapmakla Avrupa’da Türkiye’yi seçim malzemesi yapan Sarkozy gibilerine söyleyecek lafı kalmadı- bölgedeki gelişmeleri daha gerçekçi bir şekilde izleyerek buna göre mesajlar verse daha faydalı olacaktır.

Öte yandan, Türkiye’nin Ortadoğu’da en etkin ülke olduğu şu anda çok söyleniyor. Ancak fiili durum karşısında Ankara gelişmeleri izlemekten başka bir şey yapmıyor. Bu arada bölgede eninde sonunda, Libya’da olduğu gibi, ABD ve Avrupa’nın daha etkin olacağına dair emareler de artıyor.

Bunu gören Lübnan’daki Şii Hizbullah lideri Hasan Nasrallah da, Suriye’de ayaklanan ve ağırlıklı bölümü Sünni olanları “ABD uşağı” diye karalayıp, Şii-Sünni ekseninde İran ile bir soğuk savaşa girmiş olan Suudi Arabistan’ı tehdit etmeye başladı. Nasrallah, Esad’ın gitmesinin Hizbullah için bir darbe olacağını, böylece dolaylı olarak teyit etmiş oldu.

Bu tehlikeli dinamikler karşısında Türkiye ne yapmalı, ne yapabilir? Bu sorunun yanıtı kolay değil. Ancak şu kadarı kesin. Suriye’de iç savaşın tam anlamıyla patlak vermesinden en çok etkilenecek ülkelerin başında Türkiye geliyor.

Şahsen sevmediğimiz ancak İslamcı medyanın Ermeniler bağlamında Türkiye hakkında hakarete varan sözlerini göz ardı edip sırf İsrail’e vurduğu için göklere

akarttığı Robert Fisk adlı İngiliz gazeteci geçenlerde ortaya Ankara’ya kızdıran bir

iddia attı.

Fisk'e göre Türkiye, Suriye ile sınırın öteki tarafında bir tampon bölge için hazırlıklar yapıyormuş. Bunu somut bir veriye dayanarak söylemekten ziyade, Irak örneğinden esinlenerek, "olsa olsa gazeteciliğine" dayanarak yazdığını tahmin ediyoruz.

Fakat Türkiye'den "Batı Libya'da yaptığı gibi Suriye'ye müdahale etmesin" sesleri yükselirken biz de, "ironik bir şekilde Suriye'ye askeri açıdan en çok müdahale etme olasılığı olan lke Türkiye'dir" diye yazmıştık. Bu nedenle Fisk'in yazıklarında bir doğruluk payı var bizce. Ankara'nın Fisk'in söylediklerine kızması da sanki buna işaret ediyor.

Özetle Suriye çok tehlikeli gelişmelere gebe ve Türkiye'nin sürekli seyirci kalabilme şansı nesnel nedenlerden dolayı pek yok.